

оформленого наказом, та за умови надіслання платнику податків рекомендованим листом із повідомленням про вручення або вручення йому чи його уповноваженому представнику під розписку копії наказу про проведення документальної позапланової невідної перевірки та письмового повідомлення про дату початку та місце проведення такої перевірки [3].

Електронна перевірка відноситься до категорії документальних позапланових невідних перевірок. Таку перевірку ініціює сам платник податків, подаючи відповідну заяву до відповідного фіскального органу, в якому він перебуває на податковому обліку. Заява подається за 10 календарних днів до очікуваного початку проведення електронної перевірки, але не раніше офіційного повідомлення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, про запровадження проведення такої перевірки для відповідних платників податків: які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності; суб'єктів господарювання мікро-, малого; середнього підприємництва; інших платників податків. Форма заяви, порядок її подання, прийняття рішення про проведення електронної перевірки встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику.

Право подати заяву про проведення електронної перевірки мають тільки платники податків і з незначним ступенем ризику, які включаються до плану-графіка не частіше, ніж раз на три календарних роки [1].

Податковий кодекс трактує фактичну перевірку, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника. Така перевірка здійснюється фіскальним органом щодо дотримання норм законодавства з питань регулювання обігу готівки, порядку здійснення платниками податків розрахункових операцій, ведення касових операцій, наявності ліцензій, патентів, свідоцтв, у тому числі про виробництво та обіг підакцизних товарів, дотримання роботодавцем законодавства щодо укладення трудового договору, оформлення трудових відносин з працівниками. Фактична перевірка здійснюється раптово, без попередження платника податків чи найманої особи, яка здійснює відповідну діяльність (особи).

Підсумком проведення будь-якої перевірки є документальне підтвердження та закріплення її результатів. Документами, які фіксують результати податкового контролю, в основному, є акти та довідки податкових перевірок, які складаються з дотриманням встановленої форми та відповідних вимог.

Література:

1. З 1 січня 2014 почнуться «електронні» податкові перевірки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.appu.org.ua/articles/4016>.

2. Лега О. В. Податкова перевірка як форма реалізації податкового контролю [Електронний ресурс] / О. В. Лега – Режим доступу до ресурсу: www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/90.pdf.

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами і доповненнями від 20.09.2015 // [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Анастасія Ількова

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент.Луцик А. І.

СТИМУЛЮВАННЯ ЕКСПОРТУ- ВЕКТОР ПІДТРИМКИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИРОБНИКА В УМОВАХ МИТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ

В умовах активних інтеграційних процесів перед урядами країн постає завдання реформування зовнішньоторговельної політики в частині створення конкурентних переваг та розвитку експортного потенціалу національного виробництва. Така переорієнтація зумовлена поглибленням міжнародної кооперації, появою нових ринків збуту, що відкриває безліч

можливостей для розвитку виробництва, а поруч з тим містить загрози - висока конкуренція, наявність товарів-субститутів.

Митно-тарифне регулювання задля захисту економічної безпеки країни втрачає свою доцільність, не надаючи додаткових стимулів для розвитку економіки, а лише здорожчує ціну імпортованих товарів для національного споживача і деформує міжнародну конкуренцію, яка в свою чергу провокує до ведення спіралеподібних торгівельних війн між країнами-партнерами. Відтак, митно-тарифне регулювання видається примітивним втіленням фіскальної функції, яка вже є фактично архаїзмом в країнах європейського співробітництва, оскільки вступає в конфронтацію з метою оптимізації і підвищення ефективності зовнішньої торгівлі й усього національного господарства.

Очевидним є помітне нівелювання протекціоністських заходів впливу України на міжнародній арені, яке посилювалось з моменту входження України в СОТ у 2008 році, і поглиблювалось з процесом функціонування зони вільної торгівлі з Європейським Союзом. Базисом реалізації європейського інтеграційного вектору зовнішньоторговельної політики України є сформована експортоорієнтована модель розвитку економіки, яка відводить експорту стратегічну роль у сприянні сталого економічного зростання.

Поняття експорту варто розглянути через призму нормативно-правових актів, згідно Митного кодексу України експорт розглядається як митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України для вільного обігу без зобов'язання про їх повернення на цю територію та без установлення умов їх використання за межами митної території України. Проте, поняття експорту варто розглядати як ключовий фактор впливу на економічне зростання, інтеграцію у світове господарство, який у цьому контексті набуває ознак потенціалу. Експортний потенціал як складова економічного потенціалу містить в собі приховану здатність національної економіки виробляти конкурентоспроможні товари та реалізовувати їх на міжнародних ринках за умов зростання ефективності використання факторів виробництва, розвитку науково-технічного потенціалу, логістичної інфраструктури із збереженням економічної безпеки.

Актуальним є проведення державою політики сприяння експорту, зважаючи на зростаючий ступінь відкритості економіки України і відповідно високу чутливість динаміки ВВП до коливань кон'юнктури зовнішньої торгівлі. На даний час в Україні немає офіційно затвердженої стратегії сприяння експорту, однак урядом у вигляді законодавчих проєктів розроблені стратегічні документи, що містять в собі низку планів заходів щодо розвитку та реалізації експортного потенціалу країни. Створена концепція системи державної підтримки експорту має на меті вирішення проблеми створення сприятливих умов для вітчизняних виробників конкурентоспроможної продукції на зовнішньому ринку, яка базуватиметься на ефективній взаємодії органів державної влади і бізнесового середовища та оптимальному використанні сучасного механізму та інструментів стимулювання експортної діяльності.

Вітчизняні теоретики виділяють зовнішні і внутрішні чинники, що окреслюють актуальні проблеми реалізації експортного потенціалу в повній мірі, серед них:

- низький рівень товарної та географічної диверсифікованості національного експорту;
- низька конкурентоспроможність вітчизняної промислової продукції;
- недостатній розвиток та впровадження вітчизняних систем сертифікації, управління і контролю якості експортної продукції на фоні стрімкого підвищення вимог до споживчих та екологічних характеристик продукції;
- обмежені фінансові можливості інвестування в модернізацію та створення експортоорієнтованих виробництв за рахунок внутрішніх ресурсів;
- асиметричне зростання цін на сировинну продукцію у порівнянні із ростом цін на продукцію обробної промисловості та агропромислового комплексу;
- застосування елементів дискримінації українських експортерів за допомогою використання більш витончених форм протекціонізму;
- відсутність комплексної системи заходів стимулювання та підтримки експорту на державному рівні [1].

Загальноприйняті світовою практикою підходи країн з ринковою економікою щодо стимулювання національного експорту є комбінаціями низки заходів зовнішньоторговельної політики, які можуть бути застосовані з врахуванням української специфіки. Найбільш цінними можна вважати приклади країн: Франція – спільне страхування експортних кредитів державою і страховими компаніями; Італії – створення Італійської Федерації експортних консорціумів «Федерекспорт», зміцнення інституціональних позицій національного експортера; Фінляндія і Велика Британія – створення інститутів висококваліфікованих фахівців із зовнішньої торгівлі; Німеччина – розвиток системи інформаційного забезпечення національних експортерів; Японія – надання податкових пільг для стимулювання НДДКР і наукомісткої продукції; США – функціонування системи морального заохочення експортерів [2].

Найбільш ефективним заходом у короткостроковому періоді вважається фінансове сприяння держави, яке передбачає використання механізмів страхування експортних кредитів, кредитування експорту, надання державних гарантій. Проте, такі заходи із джерелами фінансування за рахунок коштів державного бюджету повинні відповідати нормам і вимогам СОТ, оскільки такі товари можуть стати об'єктами проведення спеціальних розслідувань. Також важливим напрямом стимулювання експорту є використання податкових важелів, що потребують вдосконалення в напрямку підвищення стимулюючого впливу на вітчизняних експортерів та апробації нових форм податкових заохочень. На рівні з ними у системі механізмів державної підтримки експорту важливе місце посідає інформаційне забезпечення зовнішньоторговельної діяльності, яка знаходиться на первинних стадіях розвитку – діє інтернет портал «Комплексна система інформаційно-консультаційної підтримки та розвитку експорту», яка потребує підвищення якості функціонування у частині актуальності та інформативної наповненості.

У контексті реалізації засад національної стратегії розвитку експорту, спираючись на об'єктивну необхідність підвищення питомої ваги високотехнологічних товарів у структурі українського експорту, особливої уваги заслуговує процес кластеризації економіки. Першооснови кластерного розвитку закладені у проекті розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Концепції створення кластерів в Україні», в якій визначається, що: «Найважливішим показником діяльності кластерів є їх висока конкурентоспроможність на світовому ринку». На сьогодні Україна суттєво відстає від загальноєвропейської тенденції розвитку кластерів, тому актуальним є запровадження зони поглибленої вільної торгівлі з ЄС кластерним утворенням, що стане захисним бар'єром від тиску європейського конкурентного середовища.

Виходячи із вищевикладеного, зазначимо, про гостру необхідність запровадження комплексної програми стимулювання розвитку експортного потенціалу України із застосуванням дієвих механізмів адаптованих до умов експортного потенціалу держави.

Література:

1. Інтернет-портал “Державна підтримка українського експорту”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrexport.gov.ua/>
2. Мовчан В. Політика сприяння експорту в Україні після адміністративної реформи / В. Мовчан. – К.: ПРООН, 2012. – 43 с.

Лілія Калугіна

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Луцик А.І.

МИТНА ФУНКЦІЯ У МЕХАНІЗМІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Особливості та закономірності розвитку митної системи сучасної держави як специфічного елемента її економічної доктрини вимагає аналізу її інституційних засад. Інституціоналізація митної системи означає процес її типізації в ході державної діяльності,